

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5713/2021
08.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА, ..., кога заступа пуномоћник Владан Јовичић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Катарина Милосављевић, адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3765/21 од 14.07.2021. године, у седници одржаној 08.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3765/21 од 14.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 5075/19 од 14.04.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да тужиоцу као хипотекарном повериоцу исплати износ од 850.049,63 USD са домицилном каматом од 25.09.2001. године до исплате. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тражено да се утврди право тужиоца као хипотекарног повериоца да тражи намирење потраживања у износу од 850.049,63 USD са домицилном каматом од 25.09.2001. године до исплате од износа добијеног принудном продајом непокретности која се налази у ... улица ... број ..., уписана у лист непокретности број ... КО ..., на кп бр .../... што би тужена била дужна да призна и трпи. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 190.950,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3765/21 од 14.07.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и сада покојни ВВ, супруг тужене, закључили су уговор о зајму дана 22.11.1996. године, који је за предмет имао новчани износ од 1.000.000 USD и којим се супруг тужене, као зајмопримац обавезао да тужиоцу као зајмодавцу врати зајам до 01.08.1997. године. Ради обезбеђења зајма, зајмопримац је дао заложну изјаву оверену код Трећег општинског суда у Београду дана 22.11.1996. године, под Ов .../... на основу које је решењем Другог општинског суда у Београду ДН 16278/96 од 25.11.1996. године дозвољена у ЗКУЛ број ... КО, укњижба заложног права на непокретности у А листу, кућни број ... у улици ..., на кп. бр. .../..., описано као ЗК тело II која је била уписана као власништво зајмопримца. Међутим, правноснажном пресудом на основу признања Другог општинског суда у Београду П 7555/96 од 03.12.1996. године утврђено је да су тужена и њен сада пок. супруг заједничким радом и средствима за време трајања брака, поред осталог, стекли и кућу у ... у улици ... број ... на кп. бр. .../... уписану као ЗК тело II у ЗКУЛ ... КО Истом пресудом је констатовано да ће се тужиља на основу споразума са супругом уписати као власник ове имовине у земљишним и другим књигама. Тужена је своје право својине уписала на основу предлога за укњижбу поднетог после 10 година, 23.08.2006. године и то решењем Другог општинског суда у Београду ДН 18784/06 од 17.10.2006. године. Пресудом Другог општинског суда у Београду П 2024/2000 од 13.06.2005. године која је постала правноснажна 21.12.2005. године, а извршна 24.03.2006. године, одбијен је тужбени захтев овде тужене, као главног умешача, да се поништи заложна изјава сада пок. ВВ од 22.11.1996. године на основу које је дозвољена укњижба заложног права и усвојен је тужбени захтев овде тужиоца, као хипотекарног повериоца да захтева намирење свог потраживања по основу уговора о зајму у износу од 850.049,63 USD са домицилном каматом од 25.09.2001. године до исплате и то новчаног износа који се добије продајом непокретности – куће ВВ уписане у ЗКУЛ ... на кп бр .../... у улици ... број ... у ..., што је тужени као хипотекарни дужник дужна да призна и трпи у циљу намирења наведеног дуга.

Тужилац је на основу наведене пресуде, као поверилац поднео предлог за извршење 12.05.2006. године, против извршног дужника ВВ, ради намирења потраживања у износу од 850.049,63 USD са каматом и трошковима парничног поступка и то принудном продајом непокретности, куће извршног дужника у улици ... број ... у Решењем о извршењу Четвртог општинског суда у Београду И 7137/06 од 23.05.2006. године, одређено је предложено извршење, а решењем од 09.08.2006. године поступак је прекинут због смрти извршног дужника. Решење којим је поступак настављен од 02.07.2008. године је укинута, а предлог извршног повериоца за наставак поступка (нови предлог) је одбијен решењем Првог основног суда у Београду И 52438/10 од 05.07.2012. године из разлога што оставинско решење иза покојног ВВ није правноснажно. Предмет је уступљен јавном извршитељу ради спровођења извршења, решењем од 24.07.2020. године а решењем јавног извршитеља И 648/2020 од 28.10.2020. године одређен је наставак поступка спровођења извршења одређеног решењем о извршењу Четвртог општинског суда у Београду И 7137/06 од 23.05.2006. године пред јавним извршитељем.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев у делу којим је тражена исплата предметног новчаног износа са каматом, јер тужена као власник заложене непокретности није у обавези да тужиоцу као хипотекарном повериоцу исплати дуговани износ, будући да није лични дужник по уговору о зајму. У парничном поступку суд је везан за чињенице, а не и правни основ тужбеног захтева, а тужилац свој тужбени захтев није заснивао на чињеницама о одговорности тужене, као наследника за дугове сада пок. ВВ, нити одговорности по основу заједничког живота у браку са дужником по уговору о зајму. У преосталом делу тужбеног захтева тужба је одбачена, јер тужилац нема правног интереса за подношење хипотекарне тужбе у односу на тужену, као садашњег власника хипотековане непокретности, с обзиром да је наведено право тужилац остварио на основу правноснажне и извршне пресуде Другог општинског суда у Београду П 2024/2000 од 13.06.2005. године. Постојање правног интереса не оправдава чињеница да је извршни поступак који је тужилац покренуо на основу наведене пресуде, као извршне исправе у прекиду, јер то не значи да је тужичево право неизвесно односно да би обезбеђивањем друге извршне исправе у односу на тужену, лакше и брже дошло до намирења потраживања.

Врховни касациони суд налази да су неосновани ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права.

По члану 64. став 1. Закона о хипотеци („Службени гласник РС“ број 115/05, 60/16, 63/15 – Одлука Уставног суда, 83/15) овај закон се не примењује на хипотеке засноване до дана његовог ступања на снагу, осим ако се уговорне стране другчије споразумеју, па се у конкретном случају примењују одредбе чланова 63. до 69. Закона о основама својинско-правних односа („Службени лист СФРЈ“ број 60/80, 36/90 и „Службени лист СФРЈ“ број 29/96), које су важиле у време заснивања zaloжног права у конкретном случају. Према члану 63. став 1. тог закона, ради обезбеђења одређеног потраживања непокретна ствар се може оптеретири правом залогe у корист повериоца (хипотека) који је овлашћен да на начин предвиђен законом тражи намирење свог потраживања из вредности те непокретности пре поверилаца који на њој немају хипотеку, као и пре поверилаца који су хипотеку на њој стекли после њега, без обзира на промену власника оптерећене непокретности. У члану 64. став 1. прописано је да се хипотека стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин. Хипотека заснована по том закону није представљала извршну исправу на основу које се у судском поступку могло тражити принудно извршење, већ је било потребно хипотекарном тужбом покренути поступак у ком би се добила извршна исправа на основу које би се могао покренути извршни поступак, као што је то у овом случају учинио тужилац и правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 2024/2000 од 13.06.2005. године, усвојен је његов тужбени захтев као хипотекарног повериоца да захтева намирења свог потраживања из уговора о зајму у предметном износу са домицилном каматом, принудном продајом непокретности – куће туженог зајмопримца уписане у ЗКУЛ ... на кп бр .../... у улици ... број ... у Тужилац је затим покренуо извршни поступак у односу на сада пок. ВВ, као извршног дужника, с обзиром да је тужена своје право својине на заложеној непокретности уписала након покретања извршног поступка на који се примењује Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 31/11, 99/11 – други закон, 109/13 – Одлука Уставног

суда, 55/20) сходно члану 358. тог закона, будући да је извршење започето 2006. године.

Право следовања код хипотеке се састоји у томе да хипотекарни поверилац има право да се наплати из вредности која се добија продајом хипотековане непокретности без обзира да ли се ствар налази у рукама хипотекарног дужника или је прешла у својину трећег лица, па су без утицаја ревизијски наводи којима се указује на дуго трајање извршног поступка, да је извршни поступак у прекиду и да тужилац нема на располагању правна средства којима би убрзао окончање парничног поступка који се води међу наследницима сада пок. ВВ, а потом и оставинског поступка. Наиме, како се то и наводима ревизије указује тужилац своје право може остварити у извршном поступку који се води, при чему чињеница дугог трајања неког поступка не оправдава правни интерес за вођење другог парничног поступка у коме би се исходовала извршна исправа поводом истог правног односа. Осим тога, Закон о заштити права на суђење у разумном року, пружа судску заштиту права на суђење у разумном року и тиме предупредује настајање повреда права (на суђење у разумном року), што укључује и извршни поступак (члан 2. наведеног закона).

Зато су као неосновани оцењени сви ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић